

GrønsagsNYT

Nr. 11 // 11. august 2016

Aktuelt

De fleste kulturer har haft en periode med stor tilvækst i slutningen af juli, men det efterårsagtige vejr har nu bremset noget op for væksten.

Der ses stadig mange snegle i og omkring grønsagsmarkerne, så der må fortsat gøres en indsats for at holde dem nede – læs mere under salat.

Det gennemgående blæsende og fugtige vejr lægger også en dæmper på udvikling af kålmøllene, så de fleste har nu fået styr på bæsterne.

Ifølge [Tørkeindeks](#) fra DMI er der stor variation mht. nedbør og tørketendens over landet.

INDHOLD:

Love og regler	1
Økologi	1
Tilskudsmuligheder	2
Nyt om enkelte grønsagskulturer:	2
Salat	2
Kål	3
Løg	4
Porre	5
Gulerødder	5
Pastinak og persillerod	7
Rødbeder	7
Arrangementer	8

Love og regler

Indberetning af videresalg af kvælstofholdige gødninger

Indberetning af gødningsleverancer i Leverandørregistret skal ske inden fristen 1. september. Indberetningsfristen gælder oplysninger for den forudgående planperiode, som er 1. august 2015 til 31. juli 2016. Gødningen regnes for handlet i planperioden, hvis den er faktureret inden for perioden 1. august til 31. juli. Den fysiske levering kan godt ske på et andet tidspunkt. Hvis ikke du er registreret i Leverandørregistret, skal du oprettes i Tast selv-systemet. Når du er tilmeldt, modtager du en adgangskode.

Økologi

Økologisk Arealtilskud

I ekstrarunde om Økologisk Arealtilskud kan økologer søge om tilskud til arealer der er tilkommet bedriften efter den 21. april. Muligheden gælder dog ikke nye økologer, der har ansøgt om autorisation fra den 22. april og frem til den 1. september i år.

Er der søgt tilsagn om Økologisk Arealtilskud i fællesskema 2016, og du endnu ikke har ansøgt om autorisation til økologisk produktion (ny økolog), skal der indsendes en autorisationsansøgning senest 1. september 2016. Ansøgningen skal attesteres af en økologikonsulent, og GartneriRådgivningen kan hjælpe med det. Arealerne skal lægges om senest den 1. september. Hvis tilsagnet er søgt i et andet cvr.nr. end det, der skal drives økologisk, skal der indsendes en producentskifteerklæring.

Grønne krav for økomarker, der fragår bedriften

Marker, som fragår en økologisk bedrift og overgår til konventionel drift før den 1. januar 2017, skal opfylde de grønne krav for at få den grønne støtte udbetalt. Dette bliver aktuelt, hvis man mister et forpagtet areal på mere end 10 eller 15 ha, hvor kravene om hhv. MFO-afgrøder og flere afgrøder på bedriften skal opfyldes – enten for det areal, der udgår af økologisk drift eller for hele bedriften.

Ændringen laves i Tast selv-systemet. Er det ikke muligt at opfylde de grønne krav, udbetales den grønne støtte ikke for de marker, der fragår. Den grønne støtte udbetales fortsat automatisk for alle de marker, som drives økologisk i hele kalenderåret.

Årets økologierklæring er på vej

Du kan nu finde din økologierklæring for 2016 i Tast selv-service. Du finder også en erklæring på engelsk, som du kan bruge, hvis du vil sælge dine produkter til et andet EU-land.

Økologierklæringen indeholder en erklæring, som dokumenterer din økologiske produktion og en oversigt over dine marker, afgrøder og husdyr. Oplysningerne, der er brugt til at danne denne erklæring, stammer fra det, du selv har indberettet i Fællesskema 2016 via Tast selv-service.

Du skal være opmærksom på, at det altid er den seneste udgave af din økologierklæring, der er gældende, så husk at holde øje med Tast selv-service.

Du finder din økologierklæring via [Fødevareministeriets Tast selv-service portal](#). Når du er logget ind, kan du hente din Økologierklæring-Statusrapport under "Oversigter og Breve". Her kan du se, hvordan du gør: [Sådan henter du din Økologierklæring](#)

Tilskudsmuligheder

Miljøteknologi 2016

Tilskudsordningen er åben. **Ansøgningsfrist den 1. september 2016**. Der kan søges om 40% tilskud til reduktion af energi-, næringsstof eller pesticidforbruget i gartnerisektoren.

Der er afsat i alt 20 mio. kr. til gartnerier. Heraf de 9 mio. kr. til energiforbruget, 5, 5 mio. kr. til næringsstof og 5,5 mio. kr. til pesticidforbruget.

Det er kun muligt at søge tilskud til de teknologier, som er listet på teknologilisten.

Der er flere emner på listen, som kan søges af grønsagsavlere, dog ikke PO medlemmer!!

[Se mere på NaturErhvervs hjemmeside.](#)

Kontakt [Mona H. Christensen](#) (snarest!) hvis du ønsker at søge tilskud i 2016.

.....

Nyt om enkelte grønsagskulturer:

Salat

Bremia

Trods det skimmelfavorable vejr med næsten konstant fugt, er vi kun vidende om et enkelt, mindre angreb af Bremia. Det er stadig vigtigt at forebygge sygdommen, især i ikke fuldt resistente sorter. Der kan behandles præventivt med [Aliette WG 80](#) eller [Previcur Energy](#) hurtigt efter udplantning. Det kan også anbefales at skifte mellem midler med forskellig virkemekanisme, så resistens undgås mest muligt. Revus tilhører f.eks. en anden resistensgruppe end [Amistar](#) og [Signum WG](#).

Snegle

Der ses stadig mange snegle og det er nødvendigt at opretholde en bekæmpelsesstrategi. Sort jord på foragre og i en bræmme mellem hegn og afgrøde forhindrer normalt den værste indvandring af snegle udefra. Husk at supplere allerede udlagte sneglekorn regelmæssigt (ca. hver 3. uge), da de har en begrænset levetid.

Salatbladlusen

Det er typisk her i sensommeren, vi finder angreb af salatbladlusen (*Nasonovia ribisnigri*), idet den flyver ud fra vinterværten (diverse arter af Ribes) og opsøger salatkulturerne, hvor den trænger ind i hovederne og opformerer sig. I salat, der stammer fra insekticidbehandlet frø er risikoen mindre, men med den længere kulturtid i efteråret er virkningen begrænset til de første uger efter plantning. Der er endnu ikke konstateret stor indflyvning af denne art, men stille og roligt vejr med høj luftfugtighed begunstiger flyvningen.

Mod bladlus er der flere bekæmpelsesmuligheder at vælge imellem: Fastac 50 (mindre anvendelse: [Mindre anvendelse, Fastac 50](#)), [Mospilan SG](#), [Movento SC 100](#) eller [Pirimor G](#).

Kål

Kålmøl

Der meldes nu om ro på i fht. kålmøllene, men den korte varmeperiode i slutningen af juli satte alligevel lidt turbo på udviklingen, så der stadig kan findes larver, pupper og voksne individer i mange kålmarker. Hvis den kølige vejrtype fortsætter meget længere, må vi forvente, at der ikke bliver yderligere problemer med denne skadegører.

Mht. bekæmpelse af kålmøl henvises til GrønsagsNyt nr. 10.

Det er desværre ikke lykkedes at opnå en dispensation til brug af Conserve mod kålmøl, men vi arbejder videre med dette, så den måske kan komme igennem til sæsonen 2017.

Den lille Kålflue, 3. generation

Vi formoder, at 2. generation nu er tæt på at have overstået flyvningen alle steder. Hvorvidt der bliver en 3. generation af betydning, kan vi desværre ikke sige meget om, da den temperatursum model, vi normalt henviser til, ikke er udviklet til at sige noget om størrelse og timing af en evt. 3. generation.

Dækning med insektnet er den eneste sikre metode til at forebygge mod angreb. Småplanter der er behandlet med spinosad fra plantetiltrækkeren vil dog være beskyttet de første 2-3 uger efter udplantning. Flyvningen vil vare fra 2-4 uger, afhængig af vejret.

Glimmerbøsser, trips og skulpesnudebiller

Risikoen for en stor flyvning af disse skadedyr er på ingen måde overstået, da der stadig er store ikke skårnede/høstede arealer med raps og korn. Da der meldes om mere stabilt og lunere vejr fra begyndelsen af uge 33, vil vi opfordre alle producenter til at holde et vågent øje med sværmning af disse skadegørere. Mht. bekæmpelse af trips, der især er et tema i hovedkål, henviser vi til GrønsagsNyt nr. 10

Bekæmpelse af bladsvampe

Både i kinakål og hovedkål er det nu sæson for angreb af bladsvampe som phoma og alternaria. Det er derfor rettidigt omhu at behandle forebyggende med et godkendt fungicid, specielt i tætte kulturer.

Løg

Generelt

Det går stærkt; de første løg er behandlet med Antergon og flere følger i denne uge.

Desværre er der stadig kraftige skimmelangreb, Nordfyn er hårdt ramt, men der er angreb over det meste af landet. Der er jo stadig problemer med manglende plantetal, gule spidser pga. chok ved vejrskift og lidt tørke for 2-3 uger siden. Så, selvom der er lidt flere løg i Danmark, bliver udbyttet nok ikke større end sidste år, hvor det jo blev forbavsende stort, fordi vi fik stor tilvækst i august og september.

Det kan ikke helt gentage sig i år, når løgene er 3 uger før på vej. Dette giver så forhåbentlig mulighed for at vi kan få løgene ind i bedre vejr end sidste år.

Svampebekæmpelse i konventionelle løg

Løgskimmelen skal stadig bekæmpes og der skal behandles mod gråskimmel med Signum sammen med Antergonbehandlingen og igen 1-2 uger efter, så sent som muligt, men mens der stadig er grønne blade til at transportere det ned i løgene. >>>>

Spirehæmning i konventionelle løg

Det anbefalede sprøjtetidspunkt med Antergon MH er, når 10 % af løgene er væltet (helt knækket ved rodhalsen og ikke løg der bare er væltet af regn og blæst). Det anbefales at behandle alle løg, der skal lagres længere end til januar 2017. Løgene går ikke af groning, selv om de bliver sprøjtet med det spirehæmmende middel.

Hvis markerne er uens, må det blive et kompromis med sprøjtetidspunktet. Det er bedre at behandle lidt tidligt end for sent, men der skal dog ikke tages efter små områder i marken, der ikke er vandet optimalt. En meget tidlig behandling kan give bløde og gummiagtige (spongy) løg på lageret. Hollandske forsøg har vist, at hvis der behandles 4 dage, før 10 % er væltet, er der lidt større risiko og hvis der behandles 16 dage før, er der op til 60 % bløde, med stor sortsvariation.

Doseringen er 3-4 kg [Antergon MH](#) pr ha. Den højeste dosering på 4 kg, hvis løgene er uens nedvisnet, eller til de løg, som skal gemmes længst. Der skal altid bruges spredetklæbemiddel og det skal være tørvejr i 10-12 timer efter behandling.

Antergon kan blandes med svampemidlerne, hvis det passer ind i planen. Der må så ikke tages mikronæringsstoffer eller urea med.

Antergon må ikke anvendes senere end 2 uger før høst. Må ikke anvendes nærmere end 2 meter fra vandmiljøet og sprøjteføreren må kun behandle 10 ha pr. dag.

Til Antergon sprøjtningerne bruges 300 l vand pr. ha og der medtages et spredet-klæbemiddel.

Økologiske løg

Frilægning

Bladgråskimmel breder sig i de resistente løg og løgskimmel i ikke resistente sorter.

Så det vil komme til at gå stærkt. Der bliver gang i frilægningen af økologiske løg i denne og næste uge.

Frilægning skal ske under tørre forhold - der må ikke startes, før duggen er væk.

Til lagerløg skal løgene være begyndt at snøre ind, men husk dog, at tidlig frilægning giver bedre holdbarhed på lageret. Gerne, når der er væltet 60-70 % af løgene.

Jorden under frilæggeren skal trykkes fast og helst sådan, at jorden hælder lidt ud til begge sider, så regnvand kan løbe væk fra løgene.

Evt. aftopning før frilægning skal gøres så skånsomt som muligt. Hul i bladet giver adgang for svampe, og det er her infektionen med gråskimmel sker. Det bedste er helt at undlade at aftoppe løgene, men køre med aftopperen, så den kun lige tager det allerøverste af løgtoppen og det ukrudt der er oppe over løgene. Husk, at håndtering af løgene skal foregå så skånsomt som muligt.

Porre

Nedenstående tekst er forfattet af vores gode kollega i Holland ved Delphy, Jos van Hamont:

Lavt smittetryk i år af svampe og trips i Holland

Trods den meget våde sommer i Holland er meldingen, at porrerne stadig holder sig sunde. Dette er overraskende, da svampe normalt foretrækker fugtigt miljø. Også de danske avlere bør være opmærksomme på at forebygge plantesygdomme i august-september, hvor smittetrykket normalt er meget højt. Det burde være muligt med den nuværende tilgang til fungicider at kunne holde sygdommene under kontrol. Brug kun kemi, når det er absolut nødvendigt for at undgå opbygning af resistens og deraf manglende effekt. Det gælder især for strobilurinerne (Signum, Amistar, Ortiva Top).

Gulerødder

Bladplet

Begyndende angreb af bladplet ses nu i flere gulerodsmarker. Der findes primært to typer bladplet: *Alternaria dauci* og *Cercospora carotae*. Begge optræder meget almindeligt i DK. Normalt optræder cercospora-bladplet som den første og primært på de yngste blade. Senere på efteråret er det alternaria-bladplet der dominerer, hvor angreb ses på de nedre blade og op ad stænglerne. Man kan ikke se forskel i marken – kun under mikroskop. Ved valg af bekæmpelsesmiddel er der normalt ikke forskel i effekt over for cercospora og alternaria. Begge typer bladplet kan under optimale betingelser afløve en gulerodsmark i løbet af få uger.

Der er flere forhold, som øger risikoen for bladplet:

- bladplet ses ofte i marker, hvor der tidligere har været gulerødder. Sædskifte er den mest betydende faktor og sikreste måde at kontrollere bladplet på i økologi.
- meget kraftig top som vælter og ligger tæt hen over jordoverfladen. Her kan sort og gødningsniveau spille ind.
- fugt og varme. Bladplet er et langt større problem syd for end nord for Danmark.
- svag top som følge af stress – f.eks. mangel på vand og næringsstoffer kan fremme angreb.

I marker med svag top kan det være en fordel at forebygge angreb af bladplet ved at udføre topopleje med bladgødskning – f.eks. 10 kg EPSO mikrotop + 10 kg urea. Det vil være med til at holde toppen grøn og mindske risikoen for tidlige angreb af bladplet.

Når der først konstateres begyndende angreb i marken, bør der sprøjtes med fungicid.

Produkt	Aktivstof	Sprøjte-frist	Dosering	Bemærk-ninger	Godkendt til i gulerod	Ca. pris pr. beh.
Amistar	<i>azoxystrobin</i>	10 dage	max 2 x 1 l/ha	strobilurin	Cercospora Alternaria Meldug	300 kr.
Ortiva Top	<i>difenoconazol</i> <i>azoxystrobin</i>	14 dage	max 1 x 1 kg/ha	strobilurin	Knoldbægersvamp Cercospora Alternaria	548 kr.
Signum WG	<i>pyraclostrobin</i> <i>boscalid</i>	14 dage	max 2 x 1 kg/ha	strobilurin	Cercospora Alternaria Meldug	604 kr.
Switch 62,5 WG	<i>cyprodinil</i> <i>fludioxonil</i>	7 dage	max 2 x 0,8 kg/ha		Knoldbægersvamp Rodfiltsvamp	892 kr.
Triam-G/ Triam-P	<i>Trichoderma</i> <i>harzianum</i>	ingen	15-30 kg/ha	Godkendt i økologi	Knoldbægersvamp Pythium (cavity spot)	?
Serenade ASO	<i>Bacillus subtilis</i>	ingen	max 6 x 4-8 l/ha	Godkendt i økologi	Meldug Alternaria	420-840 kr.

Der må max sprøjtes to gange med et strobilurin-holdigt produkt.

Serenade er et biologisk produkt, som effektmæssigt virker svagere end de øvrige fungicider og som bør anvendes gentagne gange for at opnå en virkning.

Triam-G/Triam P er et biologisk produkt, som skal virke i jorden og bekæmpe svampe i jorden – ikke på bladene.

Gulerodsfluen

De første gulerodsfluer af anden generation er registreret på limplader i de seneste to uger. Set i forhold til første generations æglægning, passer det fint med, at anden generation topper æglægningen medio august. I perioder med ustadigt vejr sidder fluerne og gemmer sig i læhegn.

Der er ingen grund til at sprøjte mod gulerodsfluer i de marker, som høstes, inden fluelarverne udvikler sig til en størrelse, hvor de gør skade på roden. Fluelarverne gør skade efter en temperatursum på ca. 500 daggrader og en minimumstemperatur på 3 °C. Med en middeldøgntemperatur på ca. 15 °C tager det således ca. 40 dage fra æg, til laven gør skade på roden. I de marker, hvor skadetærsklen f.eks. overskrides i denne uge, er der ingen grund til at sprøjte mod fluer, hvis gulerødderne høstes før 20. september.

I marker, der høstes senere og oplagres i kasser eller i marken under halm, bør der sprøjtes mod fluer, når skadetærsklen overskrides. Det er her vigtigt at bruge gule limplader til varsling, for at time sprøjtningerne rigtigt og undgå at sprøjte forgæves.

På dage med blæst og bygevejr vil fluerne primært holde til i læhegn, hvor de venter på godt vejr. Vent med at sprøjte mod fluer, til vi igen får solrige og lune dage, hvor gulerodsfluerne opsøger gulerodsmarkerne for at lægge æg. I perioder, hvor der kun fanges få gulerodsfluer, kan det være aktuelt at nøjes med en randbehandling. Karate 2,5 WG er off-label godkendt til bekæmpelse af gulerodsfluer i gulerod, pastinak og persillerod med max. 2 x 0,4 l pr. ha og en sprøjtefrist på 14 dage.

Pastinak og persillerod

Hold godt øje med udvikling af bladsvampe. Specielt pastinakkerne kan blive hårdt angrebet af bladplet og *Itersonilia pastinacae*. Pastinakker er meget modtagelige for "Canker", der ses som sort-brune plamager på rødderne – primært på skuldrene. Årsagen til Canker kendes ikke med sikkerhed, men flere svampesygdomme er under mistanke – bl.a. *itersonilia*, *phoma*, og *fusarium*. Pastinakblade med angreb af *itersonilia* får en kobberagtig misfarvning og når man undersøger bladene nærmere, kan man finde små sorte prikker. Sporerne menes at drysse ned på jorden, hvor pastinagrødderne inficeres i skuldrene. Amistar, Signum og Ortiva Top er alle godkendt til bekæmpelse af bladplet og/eller meldug i pastinak og persillerod. Ortiva Top og Switch 62,5 WG er desuden godkendt til bekæmpelse af knoldbægersvamp.

Rødbeder

Ramularia

Rødbeder er glade for vand og varme og trives rigtig godt denne sommer. Dog kan rødbeder få bladplet (*Ramularia*). *Ramularia* forebygges via sundt sædskifte og afstand til nabomarker. Ved tidligt angreb, hvor det vurderes, at bladplet kan afløve rødbederne, så udbyttet påvirkes negativt, bør der sprøjtes. Amistar er godkendt til bekæmpelse af bederust og bladplet med max. 2 x 1 l pr. ha, 21 dages interval og 40 dages sprøjtefrist.

Arrangementer

25. aug. Løgdag Holland.
Vi kører derned d. 24. august og finder et par besøg om eftermiddagen. Overnatter på Van der Valk Hotel Goes, Anthony Fokkerstraat 100, Goes 4462 ET NL. Deltager i løgdagen d. 25. og kører hjem om eftermiddagen. Kontakt Peder Krogsgård (4037 4651 / pk1@seges.dk), der er behjælpelig med at booke hotel og arrangere samkørsel, hvis der er flere der vil med.
21. sept. 10:40 Erfamøde Samsø.
12. okt. 10:00 Erfa Fyn/Jylland.

Se nyheder på:

Ole Scharff

Tlf: 87 40 66 34 / Mobil: 40 73 19 58
ohs@seges.dk

Lars Møller

Tlf: 40 84 30 11
lrn@seges.dk

Karina Frandsen

Tlf: 87 40 66 12 / Mobil: 21 64 80 85
kfr@seges.dk

Pernille Kynde

Tlf: 30 51 62 14
pbk@seges.dk

Richard de Visser

Tlf: 87 40 66 10 / Mobil: 30 53 87 16
rdv@seges.dk

Peder Krogsgård

Tlf: 40 37 46 51
pk1@seges.dk